

religiøse Opfatnings Natur; de have dannet sig efter en historisk og religiøs Udviklingslov; der er en religiøs Aand, som har udpræget sig i dem, og som gaaer igjennem deres Lærdomme, deres Grundsætninger, deres hele Liv. Igjennem disse Former uddanner det religiøse Liv sig, forplanter sig omtrent paa samme Maade, som det almindelige menneskelige Liv udvikler og forplanter sig igjennem de forskjellige Nationaliteter. Biskop maae vi antage, at disse forskjellige Troessamfund have deres Tid, at de ere bestemte til at forberede en Tidens Fylde, hvor Mangfoldigheden skal give Plads for en Enhed; men saalænge som denne Forskjellighed bestaaer, vil det ikke være vel gjort, at arbeide paa at løsne, at slippe, at svække det religiøse Samsundsbaand; thi det maa vel betænkes, at et Folk, et Samsunds Medlemmer modtage den religiøse Næring igjennem dette Samfund; det religiøse Liv hos de enkelte Medlemmer er paa mange Maader betinget netop ved det religiøse Samsunds Indflydelse, og, ved at fremme Troess og Beskjendelsesfriheden ad denne Vej, vilde man saaledes komme til at arbeide for Religionsfriheden paa det religiøse Livs Beføstning. Men der vilde ogsaa — og dette er den anden Form — være Troess og Beskjendelsesfrihed i et Land, hvor de forskjellige Troessamfund vedblive at bestaae ved Siden af hverandre, hvor de forskjellige Samsunds Medlemmer tilhøre Enhver sit Samfund med Liv og Sjæl, holde dets Lærdomme og Skikke i Agt og Ære, men saaledes, at de lade ethvert andet Samfund vederfares samme naturlige Ret og Skjel. I et saadant Land vil der være fuldkommen Religionsfrihed; thi det ene Samfund vil der ikke træde i veien for det andet; der vil her ikke være noget, bør idetmindste ikke være noget, som kan afholde Enhver fra at søge hen til det Samfund, hvor han virkelig hører hen; og saaledes maa ethvert Samfund her kunne gjøre Regning paa, at de, som holde sig udbortes til det, ogsaa finde sig stemmende med dette Samsunds Grundsætninger og Lærdomme, finde sig opbyggede ved dets Skikke, finde sig ubesværede ved dets Love, Anordninger og Bestemmelser. — Forskjellen bliver saaledes den, at Troess og Beskjendelses-

friheden her søges bevirket ikke ved Troesslige gyldighed, eller ved Svækkelse, ved Slappelse af det religiøse Samsundsbaand, men ved Anerkjendelsen af en virkelig Ligeberettigelse for de forskjellige Troessamfund. — Dette er nu Grunden, hvorfor jeg med al Bestemthed har maattet erklære mig, og fremdeles med ligesaa stor Bestemthed maa erklære mig imod det foreliggende Lovforslag, fordi det ikke indskrænker sig til de afvigende Troessamfund, til at gjøre deres gode Ret gjældende, til at stille dem paa lige Fod med Folketirken, men fordi det sammenblander Folketirken med de afvigende Troessamfund, fordi det forekommer mig at ignorere den 3die § i Grundloven, som erklærer den evangelisk-lutheriske Kirke for den danske Folketirke, fordi det forekommer mig at andrage paa Bestemmelser og Anordninger, der forudsætte, at Folketirkens Medlemmer skulle være at betragte og behandle, som om de ikke virkelig høre til Folkets Kirke.

Mourier: Jeg skulde ikke have været utilbøielig til at frasælde Ordet i en Sag, hvori der allerede er talt saameget, og hvori det Væsentligste, jeg kunde have at sige, allerede er sagt; men det er fornemmelig en anden næstsidste Talers Side falden Uttring, som har bevæget mig til at benytte det mig givne Ord. Jeg vil da først udtale, at jeg ganske deler den fra flere Sider yttrede Ansæelse, at der virkelig efter Grundlovens Forskrifter er Trang til en Lov, som for visse Tilfælde hjemler det saakaldte borgerlige Ægteskab; jeg finder i Særdeleshed denne Trang begrundet med Hensyn til de Statsborgere, som ikke høre til noget ordnet, af Staten anerkjendt Troessamfund. Derimod troer jeg just ikke, at en saadan Nødvendighed paa lige Maade kan siges at finde Sted med Hensyn til alle Disenter, navnlig ikke med Hensyn til Medlemmer af de fra Folketirken afvigende, men dog af Staten anerkjendte Troessamfund, i hvilke Ægteskabets kirkelige Indvielse bruges, Noget, der jo for Tiden er Tilfældet med alle her i Riget anerkjendte Troessamfund. Jeg antager, at Sagen kan ordnes, og at den helst maatte ordnes saaledes, at Folketirkens og de øvrige af Staten anerkjendte Troessamfunds Stilling, hvad det omhandlede Forhold angaaer,